

Focus

Magazine van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg

**Uitrol nieuwe
brandweervoertuigen**
een miljoenenproject

**Meer rust en balans
dankzij hybride
constructie 5+1**

24/7 de juiste informatie
van levensbelang

Beste lezer,

Als trouwe lezer van ons magazine is het u natuurlijk al opgevallen. Onze Focus zit een nieuw jasje. Dit past bij de functie die het blad heeft. Het informatiemagazine van en voor onze gehele veiligheidsregio. De inhoud blijft uiteraard zoals u die kent. Naast interessante en relevante onderwerpen vanuit brandweezorg komen ook thema's vanuit crisisbeheersing en rampenbestrijding aan bod.

Corona

In het vorige nummer sprak ik over de “relatief eenvoudige maatregelen waarmee we ervoor kunnen zorgen dat de “grote natuurbrand” van een tweede coronagolf niet uitbreekt.” We zijn inmiddels ingehaald door de werkelijkheid. Onze regionale situatie is anders dan in het voorjaar. Gelukkig zijn er nu voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor het personeel in de zorg. We kunnen volop testen en er is voldoende personeel inzetbaar voor bron en contactonderzoek.

In tegenstelling tot de eerste golf is het aantal besmettingen ten opzichte van andere regio's nog relatief laag. Wel zien we al de eerste positieve testen in onze eigen organisatie bij ons eigen brandweerpersoneel. Zij blijven garant staan voor 7 keer 24 uur hoogwaardige brandweezorg. Onze collega's van crisisbeheersing zijn weer volop actief rondom communicatie, het vertalen van de noodzakelijke maatregelen naar onze regio toe en al het goede werk in de ondersteuning naar de gemeenten en ons bestuur. Veel medewerkers van andere afdelingen werken weer vanuit thuis. Het contact met collega's is beperkt tot een digitale verbinding. Natuurlijk is dit niet ideaal maar helaas nu wel noodzakelijk. Ook wij volgen de landelijk geldende regels.

Er zijn als het er toe doet

Niemand weet precies hoe de komende maanden gaan verlopen. Ik ben er van overtuigd dat we als veiligheidsregio weer onze rol zullen blijven vervullen. “Er zijn als het er toe doet” is meer dan ooit een begrip dat van toepassing is op alle collega's binnen onze organisatie .”

Doorontwikkelingen

Naast onze inzet in de bestrijding van de coronapandemie wordt op veel andere gebieden natuurlijk ook doorontwikkeld. De implementatie van de 5+1 kazernebezetting is een belangrijk onderwerp over de gecombineerde inzet van onze beroepsbrandweer en onze vrijwilligers. Een aantal nieuwe brandweervoertuigen wordt uitgeleverd en ons nieuwe oefencentrum is klaar. Daar kunnen we met recht trots op zijn. Een groot compliment aan alle collega's die hieraan hebben bijgedragen.

Ik wens u allen opnieuw veel leesplezier. Blijf gezond. Volg de regels. Laten we in deze turbulente tijd goed op elkaar passen.

Frank Klaassen
Directeur Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Voorwoord	pagina 2
Uitrol nieuwe brandweervoertuigen	pagina 3
Het incident	pagina 6
Succesvolle start drone team	pagina 8
De brandende kwestie	pagina 8
Van levensbelang - 24/7 de juiste informatie	pagina 10
In de schijnwerpers	pagina 12
Wist je dat	pagina 14
Kerstboodschap	pagina 15

Uitrol nieuwe brandweervoertuigen een miljoenenproject geleid vanuit kazerne Brunssum

De vervangingstermijn van grote brandweerwagens is vijftien jaar. Dat betekent dat elke paar jaar opnieuw gekeken moet worden naar de wensen en eisen. Dan wordt ofwel een nieuwe aanbesteding uitgeschreven of de al lopende aanbesteding wordt verlengd. Een miljoenenproject. Gecoördineerd vanuit één plek, de brandweerkazerne in Brunssum.

Dit jaar zijn bij de Brandweer Zuid-Limburg 18 nieuwe grote voertuigen uitgeleverd. Elf tankautospuitten, vijf haakarmvoertuigen, een bakwagen voor kazerne Heerlen en een transportwagen voor kazerne Maastricht Noord. En dan is er in deze laatste maanden van het jaar ook nog een nieuwe commandohaakarmbak gebouwd die bestemd is voor het COPI overleg bij incidenten. De manschappen in Brunssum hebben het druk. En dat is wellicht

een understatement. Ze rukken gemiddeld 700 tot 800 keer per jaar uit. Daarnaast verzorgen ze dus de uitrol van de nieuwe voertuigen. En zijn ze ook nog eens verantwoordelijk voor het onderhoud, de planning en het transport van de grote brandweervoertuigen voor alle kazernes in Zuid-Limburg. Dat betekent het operationeel houden van de 25 kazernes.

Garagebedrijf

Het is dus niet vreemd, dat het, ondanks de coronacrisis, business as usual is op de kazerne. De ploeg die op deze maandagochtend, eind oktober, aan het werk is, is druk bezig met het klaarmaken van de volgende TS-en (=tankautospuitten) die uitgeleverd moeten worden. Daarnaast vindt er ook regulier onderhoud plaats. Kazernechef Harald de la Roy: “Alles met groot rijbewijs, dus boven de 3500 kilogram, komt in Brunssum terecht. Wij zijn verantwoordelijk voor al die grote voertuigen inclusief containers. Dan hebben we het over

60 voertuigen en een dertigtal containers. Daarbij moet je denken aan een belevingscontainer, watercontainer voor de hulpverlening, een container voor blusslangen, voor groot watertransport, enzovoorts.”

Hij vervolgt: “Dit is een garagebedrijf dat gerund wordt naast dat het een van de drukste kazernes van Zuid-Limburg is. Je moet een beetje gek en heel flexibel zijn om dit te doen. Het is hier altijd hollen of stilstaan. We hebben gemiddeld 700 tot 800 uitrukken per jaar. Je weet nooit wanneer er een uitruk is en daarnaast zijn we continu bezig met het repareren, klaarmaken en transporteren van de voertuigen.”

Reserve

Dat betekent ook dat er een reservevoorraad aan voertuigen en onderdelen aanwezig is. “Nou, ja, we hebben inderdaad drie tankautospuiten als reserve, maar omdat er altijd wel meerdere voertuigen in reparatie zijn, hebben we ze eigenlijk nooit hier. Er is altijd wel een auto kapot of een wagen die regulier onderhoud nodig heeft. Het gaat hier continu door. Daarom ook die voorraad van onderdelen. Want het zijn specialistische voertuigen. En je kunt je voorstellen dat we, in de regio, toch een aantal keren per jaar schade rijden. En als er dan een bepaald onderdeel nodig is voor dat specialistische voertuig dan moesten we in het verleden soms met 16 tot 20 weken levertijd rekening houden. Daarom hebben we hier in de loop van de tijd een voorraad aangelegd voor de meest voorkomende schades die er zijn. We hebben het hier over schades die kunnen oplopen tot 170 duizend euro.”

Nieuwe voertuigen

Terug naar de uitlevering van de nieuwe voertuigen. Het zijn er bijzonder veel die dit jaar vervangen zijn. Voor Harald is het de derde keer in zijn carrière bij de brandweer, dat hij de vervanging van het hele wagenpark van grote voertuigen meemaakt. “Als je begint met een nieuwe lijn, dan ga je nadenken over de wensen op langere termijn voor de gehele vloot van ons korps. Dan volgt het proces van de aanbesteding inclusief optie tot verlenging. En dan neem ik ook meteen een optie tot verlenging mee. Stel dat er geen hele nieuwe eisen op tafel komen vanuit de brandweer, dan kunnen we in diezelfde aanbesteding de volgende bestelling plaatsen. Anders moet je weer helemaal overnieuw beginnen natuurlijk. Dat is alleen het geval als onze wensen en eisen drastisch veranderen.”

Aanbesteding

De aanbesteding duurt gemiddeld drie tot zes maanden. Een tankautospuut kost gemiddeld 450.000 euro. Een hulpverleningsvoertuig en een autoladderwagen kosten zelfs 7 ton per wagen. Voor de voertuigen die dit jaar zijn uitgeleverd is gekozen voor het Oostenrijkse Rosenbauer, een van de grootste fabrikanten

ter wereld als het gaat om brandweervoertuigen en brandblusapparatuur. Dat duurt gemiddeld zeventien maanden. Harald: “We bestellen de wagens bij een Nederlandse dealer die de opdracht bij Rosenbauer neerlegt. De wagens worden daar gebouwd, maar vervolgens bij de Nederlandse dealer verder opgebouwd, bestickerd en voorbereid op basis van de bepakking die wij aanleveren. En dan komen de wagens naar hier, naar kazerne Brunssum. En dan begint ons werk.”

Hier gaan we afvullen, testen en zorgen dat onze eigen spullen en elektronica in de wagens gaan, zoals portofoons bijvoorbeeld.”

Cruciaal

Al met al duurt dit hele proces, inclusief opleiden en tot aan uitlevering van de wagens aan de betreffende kazernes bijna anderhalf jaar. Maar dan is het nog niet klaar. Dan volgt misschien wel het belangrijkste onderdeel van dit hele proces; de opleiding. Harald: “Een ieder die hier werkt kent de wagens van binnen en buiten. Want wij verzorgen de opleiding voor die collega’s die met de wagen op pad moeten. Niet aan iedereen, maar aan een aantal collega’s. Die noemen we kerninstructeurs. Zij moeten hun kennis en kunde vervolgens binnen hun eigen kazerne overbrengen. En dat is cruciaal. Want de wagens die nu uitgeleverd zijn, zijn qua elektronica de meest hightech voertuigen ooit. Maar al die technologie is niet heel gemakkelijk eigen te maken erkent Harald: “Niet iedereen is meteen geschikt om een computer te bedienen.” Vroeger was het veel meer met de hand bedienen en nu tik je wat in op de computer achter in de wagen. Dat is heel anders natuurlijk. Deze wagens hebben zoveel mogelijkheden, dat is best een uitdaging om dat allemaal te ontdekken. Niet alleen voor de bedieners, maar ook voor hun leidinggevendenden. Een OvD weet niet altijd wat zo’n voertuig allemaal kan. Vroeger leverde een auto bijvoorbeeld 100 liter, en nu levert een auto gemiddeld 350 liter. Dat betekent nogal wat bij een inzet. En als OvD moet je erop vertrouwen, meer dan ooit, dat jouw collega weet wat hij doet en wat hij uit zo’n voertuig kan halen. Keuzes bij een inzet kunnen anders zijn.”

Efficientie

Even wat technischer. Harald: “Deze nieuwe voertuigen beschikken over hogedrukslangen die, in combinatie met schuim, enorm efficiënt zijn. Via de haspels kun je hier nu beter en sneller gebruik van maken. De hogedrukslangen brengen zoveel meer dan vroeger. Maar dat moet je wel durven uitproberen.”

Een ‘aha’ moment

En dat uitproberen heeft Harald zelf ook moeten ondervinden. Hij vond het in het verleden ook wel eens lastig om open te staan voor nieuwe ontwikkelingen. “Je moet een ‘aha’ moment hebben. En dat had ik bij de automatische schuiminzet. Ik weet nog dat ik, jaren geleden, bij een uitslaande brand in een rijtjeshuis in Geleen kwam. De vlammen sloegen door de rolluiken naar buiten. Toen ik naar de achterkant liep zag ik daar hetzelfde. Ik heb meteen opgeschaald. Maar voordat ik weer aan de voorkant kwam om dat door te geven, was het niet meer nodig. Dankzij de inzet van een tankautospuit met schuimsysteem dat we net hadden gekregen. We hadden nog maar een paar honderd liter bluswater nodig. Dat veranderde voor mij alles. Vanaf dat moment durfde ik veel meer uit te proberen met de nieuwe wagens. Realiseer je dat we Porsches hebben, maar we gebruiken ze als Volkswagens. Dat is zonde.”

Volgende aanbesteding

Genoeg uitdaging en leermomenten voor iedereen dus. En dan te bedenken dat over enkele jaren de volgende generatie wagens besteld moeten worden. Harald: “Voor 2024 moeten er nieuwe keuzes gemaakt worden voor een hele nieuwe range. De komende twee jaar gaan we opnieuw bekijken hoe de brandweerwagen van de toekomst moet komen uit te zien. Dan gaan we ons buigen over de vraag of de wagens elektrisch aangedreven zijn, of misschien wel rijden op waterstof. Dat wordt spannend. Want ook hiervoor geldt dat het een vervangingstermijn van vijftien jaar moet hebben.”

Het incident

Grote brand verwoest loods in Obbicht 22 oktober

In een loods van een verhuurbedrijf van onder meer springkussens heeft een grote brand gewoed. Enkele propaangasflessen zijn daarbij geëxplodeerd. Na enkele uren was de brand onder controle, maar de dag erna is de brandweer nog twee keer teruggegaan om nog enkele opblaziende nieuwe brandjes te blussen.

Inzet droneteam bij grote brand Maastricht 20 september

Bij een grote zolderbrand in een woning aan de Demertstraat in Maastricht is het droneteam ingezet. Het speciale team van Sitech is sinds half juni operationeel en wordt, onder meer op verzoek van de Brandweer Zuid-Limburg, opgeroepen bij incidenten. Bij de zolderbrand heeft de drone vanuit de lucht beelden gemaakt om te zien of er nog zogenaamde hotspots aanwezig waren die de brand opnieuw zouden kunnen doen opblazen. Daarna zijn de dronebeelden ook gebruikt in het onderzoek naar de oorzaak van de brand.

Brand in leegstaand gebouw Geleen 06 oktober

Een uitslaande brand aan een leegstaand gebouw aan Op de Vey in Geleen in de vroege nacht van dinsdag op woensdag. Dankzij snelle inzet van de brandweer is voorkomen dat de brand zich kon verspreiden. Bij de brand raakte niemand gewond.

Succesvolle start voor droneteam

Amper drie maanden geleden is het droneteam officieel aan het werk gegaan. En inmiddels is de drone al bij vijf incidenten de lucht ingegaan. Een mooie start, zo vindt Hans Godding, projectleider en hoofdofficier van Dienst van de Brandweer Zuid Limburg. En die eerste inzet, die vergeet hij ook niet snel.

Gaslek

Het droneteam is in principe inzetbaar bij grote incidenten zoals complexe branden, grote verkeersongevallen en vermissingen. Hans had daarom niet kunnen bedenken dat uitgerekend de eerste inzet bij een incident van hele andere orde was; een gaslek. Hans: “Ja er werden wat wenkbrauwen gefronst toen voorgesteld werd om het droneteam op te roepen. Het ging om een hogedrukgasleiding die geraakt werd tijdens graafwerkzaamheden. Het was een warme zomerdag en de omgeving moest direct ontruimd worden. Maar voor de brandweer was niet direct duidelijk of iedereen wel uit huis was. Vanaf de straatkant konden we niet in de tuinen kijken. Door de drone konden we dat vanuit de lucht wel zien.

Daarnaast hebben we de drone ook gebruikt om op het gaslek in te zoomen om te zien hoe groot het lek was en hoe het had kunnen gebeuren. In deze bijzondere situatie bleek de gasleiding dicht onder het oppervlak van een betonnen bruggetje te liggen. Een uitzonderlijke situatie die dankzij de drone duidelijk werd. Het zorgde echt voor een ‘aha Erlebnis’.”

Brandhaarden in beeld

De tweede inzet was bij een grote heidebrand op de Brunssummerheide. “Vanuit de lucht zagen we precies waar de brandhaarden waren en werden de manschappen op de grond op basis van die beelden aangestuurd. Later is het droneteam gekoppeld aan het voertuig voor het nablussen. Het was inmiddels donker en door de warmtecamera werd duidelijk waar nog nageblust moest worden.”

Ook bij een zolderbrand in een zorgcomplex in Maastricht heeft het droneteam laten zien wat de meerwaarde is door gedetailleerde beelden van het pand te maken. Hans: “Hier geldt dat de beelden voor het brandonderzoek heel waardevol zijn om uit te zoeken wat er precies gebeurd is.”

Inzet voor politie

De politie eenheid Limburg heeft al twee keer gebruik gemaakt van de expertise van het droneteam. Een keer bij een vermissing in een buitengebied en een keer bij een illegale rave

party. “De politie wilde graag beelden vanuit de lucht, omdat het donker was en ze een goede inschatting wilde maken van de grootte van de groep en waar ze het beste naar binnen kon gaan om te ontruimen. Voor deze inzet hebben we overigens toestemming moeten vragen aan het Piket RPAS Politie op Schiphol omdat we hier als brandweer geen standaard ontheffing voor hebben.”

Alles bij elkaar genomen is Hans Godding dus erg tevreden met de inzet tot nu toe: “Door Covid-19 hebben we helaas nog geen voorlichting kunnen geven zoals we van plan waren bij de start, maar je merkt dat onze collega’s de meerwaarde van de drone-inzet inzien. Voorlopig biedt het droneteam zichzelf actief aan bij incidenten.

Dronebeelden beschikbaar op telefoon of tablet
Het team informatiemanagement is een proef gestart om de dronebeelden niet alleen op de meldkamer maar ook extern beschikbaar te stellen. Hans: “Het uiteindelijke doel is dat iedereen die geautoriseerd is kan meekijken op zijn eigen telefoon of tablet. Daarmee zorgen we ervoor dat iedereen in dezelfde “film” zit, ongeacht waar je bent. Dat zou een enorme vooruitgang zijn voor de beeldvorming tijdens een incident en mijn verwachtingen zijn dan ook hooggespannen.”

Van 4+2 naar 5+1

Hoe deze wijziging van de waardevolle hybride constructie meer rust gaat geven

Vanaf 1 januari 2021 gaat de brandweerorganisatie van Zuid-Limburg een grote verandering tegemoet. Alle 24-uurs beroepskazernes krijgen een 5+1 bezetting. Dat wil zeggen dat op iedere kazerne tijdens nachten en weekenden vijf beroepsmensen en één vrijwilliger aanwezig zijn. Een verandering in de waardevolle hybride constructie waardoor de organisatie terug in balans komt én de belangrijke bijdrage van de vrijwilligers behouden blijft.

“Ja, het is een complex verhaal om te vertellen, maar het is wel een heel belangrijk onderwerp,” vertelt Leon van Kalmthout, projectleider “Implementatie hybride bezetting 5+1” van Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Om het goed uit te leggen wil hij eerst terug naar 2014. “In dat jaar hebben we de opdracht gekregen om gefaseerd in alle zes beroepskazernes met een 24-uurs-bezetting te groeien naar een 4+2 hybride bezetting. Elke nacht en elk weekend zijn daarbij vier beroepsmensen aanwezig en twee vrijwilligers. Dit was een bezuinigingsmaatregel. Gekeken naar de kosten voor de aanwezigheid, leek het op dat moment erop dat de inzet van vrijwilligers een stuk goedkoper zou zijn.”

Knelpunten hybride inzet 4+2

Bij vier van de zes beroepskazernes is de hybride inzet van 4+2 in 2014 gerealiseerd. Alleen in de kazernes Maastricht-Noord en Maastricht-Zuid niet. Onder meer door een gebrek aan voldoende vrijwilligers. En dat blijkt al snel ook een probleem te zijn in de kazernes waar wel middels de 4+2 hybride constructie wordt gewerkt. Leon: “De bevelvoerders hebben al gauw grote moeite om de roosters rond te krijgen. De poule van vrijwilligers, die deels ook actief zijn in de achttien vrijwillige kazernes, is te klein om gaten in de roosters op te vangen als er een vrijwilliger aangeeft niet te kunnen komen werken vanwege zijn eigen baan bijvoorbeeld. Dat zorgt bij de bevelvoerders voor extra werkdruk en stress. Daarnaast zien we dat de druk op de vrijwilliger qua oefenen enorm toeneemt. Als een brandweerman uit de vrije instroomkazerne een dienst komt draaien op een 24-uurskazerne, dan moet hij of zij alle auto's die daar staan kunnen bedienen. Als er extra auto's staan zoals een autoladder of hulpverleningsvoertuig dan moet die vrijwilliger dus ook daarmee oefenen. Dat komt bovenop het reguliere oefenschema dat hij ook al moet doen.” Bij een 5+1 bezetting vervalt die noodzaak voor de vrijwilligers.

Meerwaarde

Kortom, in de loop van de jaren blijkt het in de praktijk steeds moeilijker om de 4+2 hybride inzet te realiseren. Bovendien blijkt uit een groot onderzoek, gedaan in 2018, dat het helemaal niet zo veel goedkoper is om vrijwilligers in te zetten, want door additionele kosten voor opleiden, oefenen en kleding zijn de kosten vrijwel gelijk aan die voor beroepsmensen. In de kazernes van Maastricht-Noord en Maastricht-Zuid werken ze al die tijd juist met een 5+1 bezetting. Dezelfde hybride constructie waar nu per 1 januari 2021 voor de gehele brandweerorganisatie voor gekozen wordt. Over de hybride inzet is de organisatie namelijk heel positief. Ook dat blijkt uit datzelfde onderzoek uit 2018. Leon licht het toe: “Ondanks dat het ooit bedacht is als bezuinigingsmaatregel, zien we zoveel meerwaarde in de hybride constructie. Het is een organisatorische keuze die voor iedereen een positieve ontwikkeling betekent. Die willen we dan ook niet kwijt.”

Verrijking van vrijwilligerschap

“Er zijn zoveel voordelen aan de hybride constructie. Vrijwilligers die dit nu doen vanuit een vrije instroomkazerne zien dit als een verrijking. Die vinden het leuk om te doen en zien het als extra motivatie om hun vrijwilligerschap uit te voeren. Je ziet het vooral bij kazernes waar relatief weinig uitrukken plaatsvinden in een jaar. Mensen moeten er toch voor zorgen dat ze genoeg oefenen en dan vinden ze het leuk om af en toe extra diensten te draaien waardoor ze wat meer uitrukken kunnen draaien. Daardoor voelen ze zich nog meer verbonden met de brandweerorganisatie.”

Samenwerking op straat

Leon vervolgt: “De samenwerking op straat is ook verbeterd. Voor de komst van de hybride inzet kenden mensen elkaar niet. Als je als beroepsbrandweer en vrijwillige brandweer bij eenzelfde incident kwam dan had je elkaar vaak nog nooit gezien. Maar je moet wel op elkaar kunnen rekenen. Er moet vertrouwen zijn in elkaars kennis en kunde op dat moment. Nu zie je dat mensen uitstappen die elkaar eerder gezien hebben. Dat heeft ervoor gezorgd dat de meerwaarde duidelijk aanwezig is.”

Kennisuitwisseling

“Als je opgeleid wordt en oefeningen krijgt in een bepaalde kazerne dan leer je ook tijdens uitrukken handigheidjes van collega's hoe je bepaalde dingen kunt doen. Dat zijn gewoon praktijkervaringen die je tijdens opleiding niet leert. En als je een keer in een ander team zit en je hebt eenzelfde soort incident en je ziet collega's andere handigheidjes toepassen dan neem je dat weer mee terug. Daarmee verrijk je je eigen kennis en ervaring, maar ook die van anderen. Zo krijg je kennisuitwisseling van beroeps naar vrijwilligers, maar ook andersom.”

Keuze voor 5+1

Voor de brandweerorganisatie is het dus overduidelijk dat een hybride inzet voordelen heeft. Maar dan wel in de constructie van 5+1. Niet alleen krijgen de vrijwilligers de roosters makkelijker rond, ook qua opleidingen valt een deel van de druk weg voor die groep. Dat blijkt wel uit de ervaringen opgedaan in Maastricht-Noord en Maastricht-Zuid zegt Leon van Kalmthout: “Bij de 4+2 constructie moeten vrijwilligers alle wagens kunnen bedienen en dat is met de 5+1 niet zo. Dat vang je namelijk op door twee beroepsmensen op de autoladder of HV (=hulpverleningsvoertuig) te zetten. In de TS (=tankautospuiter) kan dan een beroeps en een vrijwilliger zitten, want die auto staat ook in elke vrijwillige kazerne en zit standaard in de opleiding voor alle brandweermensen. Dat geeft ook meer rust voor de bevelvoerder.”

Belangrijke veranderingen

Voor Leon en zijn collega's heeft een groot deel van het werk gezeten in het bepalen en opstellen van een nieuw werkrooster voor de vrijwilligers. Hierin hebben de vrijwilligers zelf een belangrijke rol in gespeeld. “We hebben een adviesgroep in het leven geroepen. Van elke 24-uurskazerne hebben 2 à 3 vrijwilligers meegedacht over de nieuwe roosterregeling. Vervolgens hebben we de hele groep vrijwilligers gevraagd om mee te gaan in de 5+1 constructie zodat we de roosters vol kunnen krijgen en zodat ze zelf de gaten in een rooster kunnen vullen. En het resultaat hebben we voorgelegd aan de directie en de ondernemingsraad.”

Meer lucht

De voordelen voor de brandweerorganisatie zijn duidelijk. Maar ook op financieel vlak is Leon van Kalmthout ervan overtuigd dat dit de beste keuze is. Leon: “Als je alles tegen elkaar afzet dan zie je dat dit prima past in de huidige begroting. De overstap heeft financieel gezien nauwelijks meer impact. Ondanks dat we 13 FTE beroepsmensen hebben aangenomen om deze beweging te maken kost dit onder de streep nauwelijks meer. Alleen al als je kijkt naar de opleiding die voor zowel vrijwilligers als beroeps 2,5 jaar duurt. Daarnaast mag een vrijwilliger ook maar 1 keer per week een aanwezigheidsdienst draaien in de 24-uurskazerne, dus je hebt meer vrijwilligers nodig om die ene dienst te kunnen draaien. Maar het feit dat het de organisatie veel meer lucht geeft, daar gaat het eigenlijk om. Dat is de reden waarom we dit doen.”

Dit verhaal staat los van de discussie rondom de Europese regelgeving over de vrijwillige brandweer. Uit deze regelgeving blijkt dat de huidige rechtspositieregeling voor vrijwilligers, werkzaam bij de brandweer, in strijd is met de Europese regelgeving. Er moet iets veranderen in de wijze waarop de vergoeding van vrijwilligers is geregeld. Maar dat wil niet zeggen dat de werkwijze met een hybride constructie aangepast moet worden.

Van levensbelang

24/7 over de juiste informatie beschikken

Het digitale tijdperk zorgt continu voor nieuwe uitdagingen. Dat is zeker het geval als het gaat om de operationele informatievoorziening. Bij een incident moet je namelijk weten waar je naar toe moet, wat de situatie ter plekke is en welke risico's er mogelijk zijn. Snel de juiste informatie tot je beschikking hebben maakt dat mensen sneller en veiliger kunnen optreden bij een incident.

Onder operationele informatievoorziening verstaan we alles wat we doen om te voorzien in de informatiebehoefte vanuit de primaire processen - de kerntaken waarvoor de brandweer bestaat. Bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt er hard gewerkt aan de verdere verbetering van die o zo belangrijke informatievoorziening. Een gesprek met Charles Willemsen, regisseur informatiemanagement.

“De operationele informatievoorziening is jarenlang een ondergeschoven kindje geweest. Daar zijn wellicht verschillende redenen voor te vinden, maar ik wil nu vooral vooruit kijken. Het verder verbeteren van de informatievoorziening is gewoonweg hard nodig om het werk goed en zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren.” Door de situatie rondom corona is het voor Charles Willemsen dit jaar niet altijd even gemakkelijk geweest om meters te maken. Niet alleen omdat veel tijd is gaan zitten in zijn rol als projectleider van het Limburgse zorgdashboard, maar ook door de beperkingen die de coronacrisis met zich meebrengt.

Uit de praktijk

Toch is het gelukt om dit jaar een reeks workshops over OIV (operationele informatievoorziening) te houden met een brede vertegenwoordiging vanuit de organisatie. In deze workshops is opgehaald wat goed gaat en wat beter kan. De uitkomsten worden vertaald in een adviesrapport OIV dat eind dit jaar klaar is. Charles: “Het adviesrapport vertelt daarmee het verhaal vanuit de praktijk, van de mensen uit de organisatie die dagdagelijks afhankelijk zijn van een goede informatievoorziening. Dit vullen we aan met de kennis en ervaring vanuit OIV - hoe werkt een optimale informatievoorziening? Het adviesrapport geeft richting

aan alle ontwikkelingen en legt ook een duidelijke ambitie neer: het kan beter en moet beter dan voorheen.”

Roadmap

Parallel aan het adviesrapport wordt ook een roadmap OIV opgesteld: wanneer gaan we wat doen om de gewenste ontwikkelingen daadwerkelijk vorm te geven? Dit zal spoedig na het adviesrapport worden opgeleverd. Uitgangspunt bij dit alles is dat we met en voor de praktijk willen werken.”

Altijd belangrijk geweest

Charles: “Goede informatievoorziening is altijd al belangrijk geweest. Voor de regionalisatie van de brandweer ging dat misschien meer vanzelf. Iemand ging voor een langere periode aan de slag bij een kazerne in de buurt. Mensen hadden daardoor veel kennis over het gebied en wisten meestal wel waar een bluswatervoorziening was, welke handige wegen er waren en hoe belangrijke gebouwen er van buiten én binnen uitzagen. De binding met de omgeving was optimaal en daardoor was ook een groot deel van de benodigde kennis al aanwezig bij een mogelijk incident.

Nu is dat niet meer zo vanzelfsprekend. Door de reorganisatie bij de brandweer een aantal jaren geleden zijn veel brandweermedewerkers herplaatst en werken mensen vaak in een gebied dat ze niet meer zo goed kennen. Iemand moet in Maastricht een incident oplossen, terwijl hij of zij in Kerkrade woont. Daardoor moeten onze mensen steeds meer vertrouwen op de informatie die ze via de verschillende informatiesystemen krijgen aangereikt. Daarmee neemt het belang van de informatievoorziening enorm toe.”

Verder is het zo dat we in een tijdperk leven, waarin elke organisatie veel heeft geïnvesteerd in het verbeteren van haar informatiepositie. Het is cruciaal om het werk goed te kunnen verrichten en te weten wat er speelt. Ook burgers en ons bestuur verwachten dat - geheel terecht - van ons.”

Charles vervolgt: “Wij stellen allerlei eisen aan bluswatervoorzieningen, waardoor het niet te verkopen is als wij die ter plekke niet kunnen vinden. Dat betekent vertraging in het oplossen van het incident. En het roept frustratie op bij bijvoorbeeld de ondernemer, omdat hij veel geld moet investeren in dit soort voorzieningen. Dit zijn situaties die we natuurlijk willen voorkomen.”

Elke seconde telt

Een goede informatievoorziening die snel inzicht geeft, is voor het uitvoeren van de primaire processen soms van levensbelang. Zeker als elke seconde telt in een crisissituatie. “Daarnaast is het ook van belang om te leren van deze primaire processen; wat gebeurt er en welke risico's zijn er in ons gebied? Een duidelijk zicht daarop helpt om de organisatie goed te kunnen sturen. Tenslotte moet je als organisatie je ook kunnen verantwoorden over deze primaire processen. Je moet kunnen laten zien wat je doet als organisatie en wat het oplevert.

Verbetering

Charles: “Tijdens het doorlopen van de verschillende workshops tot dusver is gebleken dat er nog veel ruimte voor verbetering is. Dit gaat bijvoorbeeld over de kwaliteit en actualiteit van informatie zoals bereikbaarheidskaarten of bluswatervoorzieningen. Maar het gaat ook over de gebruikte informatiesystemen zoals de MDT en de dienstverlening van OIV. Het idee is om zowel stappen te zetten in het hier en nu als op langere termijn. Sommige zaken gaan snel, zoals de mogelijkheid realiseren om via Topdesk verzoeken of vragen in te schieten, andere zaken vragen om een lange adem.”

Samen

“Gelukkig hoef ik dit niet alleen te doen. We hebben een top OIV-team, bestaande uit Jos Dijk, René Bruinen, Rick Lemmens en Sandra Heutmekers, met een mooie mix van mensen met veel ervaring en nieuwkomers die hun kennis en ervaring meenemen uit andere organisaties. En ook als OIV doen we dit natuurlijk niet alleen! We doen dit juist samen met mensen uit de hele organisatie, omdat we alleen zo de beoogde verbeteringen kunnen doorvoeren. Met en voor de praktijk.”

In de schijnwerpers

Trots overheerst bij afronding project Revitalisering Stookvoorzieningen Margraten

De ogen van projectleider RVM Roger Jennen glimmen als hij het vernieuwde stookhuis laat zien. Met een soort afstandsbediening in de hand kan hij vanaf een veilige afstand op maar liefst 21 plekken in en op het stookhuis brand stichten. Binnen no time staat de 'garage' in de fik. De flinke rookontwikkeling die ontstaat is 'discotheekrook'. Een onschuldig en veilig alternatief. Met nog een druk op de knop slaan ineens de vlammen uit het dak. Ook daarover geen zorgen, want in het volledig gerevitaliseerde stookhuis wordt met propaangas gewerkt. Veel minder Co2 uitstoot, dus beter voor het milieu en de omgeving. Dat laatste is de aanleiding geweest voor de grondige revitalisatie van het opleidings- en oefencentrum in Margraten.

Stank-en rookoverlast

"We hebben de afgelopen 25 jaar kunnen oefenen zonder dat iemand daar last van had. Maar op een gegeven moment kwamen er wel klachten. De omgeving is in de loop van de jaren namelijk flink veranderd. We liggen niet alleen aan een bedrijventerrein, er is ook een woonwijk gebouwd vlakbij ons opleidingscentrum," vertelt teamleider en opdrachtgever, Luc Valent. Collega Roger Jennen vult aan: "Bij bepaalde weersomstandigheden kwamen er klachten over rook en stank. Vooral afkomstig van onze brandverloopcontainer die naast het stookhuis staat. We hebben toen vrijwel meteen besloten om die niet meer te gebruiken. We hebben tenslotte een voorbeeldfunctie."

Businesscase

Plannen om het stookhuis te renoveren zijn er op dat moment, zo'n anderhalf jaar geleden, al. Na 25 jaar intensief gebruik is het gebouw helemaal zwartgeblakerd en nodig aan een opknabbeurt toe. En nu moet dus ook de brandverloopcontainer vervangen worden. Luc Valent krijgt de opdracht om een businesscase op te stellen om te bepalen wat er met het opleidings- en oefencentrum moet gebeuren? Hij onderzoekt en beschrijft vier scenario's, uiteenlopend van het opheffen van de stookvoorzieningen van de opleidings- en oefencentrum tot volledige revitalisatie van het stookhuis en de brandverloopcontainer.

Luc: “We zien al snel dat die laatste optie het beste is. We hebben gekeken naar de omgeving, naar schoon werken, naar de financiën en de belasting voor ons personeel. Zo betekent het behouden van de stookvoorzieningen van ons eigen opleidings- en oefencentrum dat we de reistijd en dus ook de werkbelasting, voor onze 600 repressieve medewerkers enorm beperken. Ze hoeven niet in de avonden en weekenden drie á vier uur op en neer te reizen naar een extern opleidingscentrum voor het volgen van de realistische oefeningen. We behouden en versterken ook de kennis en kunde van onze eigen instructeurs en we kunnen zelf goed inspelen op actuele ontwikkelingen.” Roger vult aan: “Het heeft ook geleid tot de keuze om in het stookhuis met propaangas te werken in plaats van hout. En we hebben voor een brandverloopcontainer gekozen met daarbovenop een naverbrander die de rook van het verbrande hout zoveel mogelijk zuivert voordat het de lucht ingaat. We hebben hier de best beschikbare techniek toegepast ..”

Samenwerking

Bij het opstellen van de businesscase en het uitvoeren van de volledige revitalisatie is in de ogen van Roger en Luc een uniek proces ontstaan. Roger legt het uit: “We hebben met alle geledingen binnen onze brandweerorganisatie afstemming gehad. Wat je heel vaak ziet binnen een organisatie, is dat iedere afdeling afzonderlijk zaken oppakt, maar dit is met heel veel verschillende afdelingen gedaan. Iedereen is vanaf het begin meegenomen. Iedere betrokkene, van financiën tot aan facilities, snapt de meerwaarde van het behouden van het opleidings- en oefencentrum.” Dit project is geheel op eigen kracht uitgevoerd, binnen de gestelde tijd en de financiële kaders. Daar mogen alle betrokken collega's trots op zijn!

Volle bak

De projectleiders willen dan ook graag de deuren openzetten voor de gemeente en de buurtbewoners. Maar Covid-19 verhindert dat voorlopig. Gehoopt wordt dat dit medio zomer volgend jaar wel weer kan. Qua opleiden en oefenen is het inmiddels wel weer volle bak. Elke dag zijn er manschappen en bevelvoerders in Margraten. 's Morgens in het stookhuis en 's middags in de brandverloopcontainer. De reacties zijn erg positief. En vanaf januari worden er ook examens afgenomen voor manschappen en bevelvoerders. Het is weer business as usual, maar dan zonder stank- en rookoverlast. Het Centrum voor Vakmanschap is toekomstproof.

Stookhuis voor renovatie

Stookhuis na renovatie

Wist je dat ... ?

Belevingsonderzoek omwonenden Chemelot

Afgelopen zomer zijn ongeveer vijfduizend huishoudens rondom Chemelot per brief gevraagd of ze mee willen werken aan een onderzoek naar hun veiligheidsbeleving. Een initiatief van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Vervolgens is in november een aantal online bijeenkomsten georganiseerd door de Veiligheids Zuid-Limburg om nog meer in te gaan op de veiligheidsbeleving. De Limburgse overheden en Chemelot bespreken op basis van de uitkomsten van het grote onderzoek wat ze kunnen doen om omwonenden van Chemelot beter te informeren voordat er een incident plaatsvindt.

Rookmelders redden levens

Begin oktober is de campagne 'Rookmelders redden levens' gestart. Een initiatief van Brandweer Nederland en de Nederlandse Brandwonden Stichting. Doel is het aantal slachtoffers bij een brand te beperken. .

Nieuwe voorzitter Brandweer Nederland

Brandweer Nederland heeft een nieuwe voorzitter: Tijs van Lieshout. Hij is daarnaast ook commandant brandweer/directeur Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Na een periode van negen jaar maakt zijn voorganger, Stephan Wevers, de overstap naar de Europese Brandweer Federatie waar hij voor een periode van vier jaar als president is aangesteld.

Beste,

Het jaar 2020 nadert zijn einde. Een zeer bewogen jaar dat we niet snel zullen vergeten. Het Coronavirus heeft een enorme stempel gedrukt op eenieder van ons en dit had en heeft grote gevolgen voor onze manier van werken maar ook voor onze privé-situatie.

Vanuit onze rol binnen de crisisbeheersing en de rampenbestrijding is er heel veel werk verricht in de bestrijding van de Covid-19 pandemie. Daarnaast konden ondanks alle beperkingen en extra (veiligheids)maatregelen de inwoners in Zuid-Limburg blijven rekenen op onze brandweerzorg.

We hebben verder gewerkt aan het doorontwikkelen van onze organisatie en daarbij veel nieuwe collega's welkom mogen heten. Ook daarbij had de huidige tijd invloed. Verplicht thuiswerken, veel minder contact met collega's.

Met trots en veel waardering kijken wij als directie terug op de wijze waarop we met elkaar deze uitdaging hebben opgepakt. Dit hadden we niet voor elkaar gekregen zonder de inzet van jullie allemaal en daarvoor onze welgemeende dank.

De komende feestdagen zullen waarschijnlijk anders verlopen dan we gewend zijn. Feestdagen die voor velen een moment geven om, naast de noodzakelijke werkzaamheden en huiselijke klusjes, het jaar te beschouwen en te mijmeren over de toekomst. Aandacht te geven aan gezin, familie en/of vrienden. We hopen dat jullie daar toch de ruimte voor zullen vinden.

We weten niet wat 2021 ons gaat brengen en hoe lang deze onzekere tijden blijven duren, maar we gaan ervan uit dat we ook het komende jaar weer op jullie kunnen rekenen.

We wensen jullie en eenieder die je dierbaar is een hele fijne tijd en een voorspoedig, gelukkig en gezond 2021 toe.

Directie Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Frank Klaassen Leon Houben Petro Winkens

Colofon

Focus Magazine is een
uitgave van Veiligheidsregio
Zuid-Limburg

- Interviews en teksten:
PITTIG in de media
www.pittigmedia.nl
- Eindredactie:
Communicatie Veiligheidsregio
Zuid-Limburg
- Fotografie:
Johannes Timmermans &
FVT BRZWL
- Vormgeving:
Di-Gitta-Al
www.di-gitta-al.nl
- Oplage is 1200 exemplaren

